

Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης φερεγγυότητα II (Solvency II)

Ιωάννης Φαρσαρώτας, Νομικός Οικονομολόγος
Σωτήριος Κλήμης, MSc MBA Σύμβουλος Επιχειρήσεων

Με πρωταρχικό στόχο τη διασφάλιση του δημοσιονομικού και μακροοικονομικού επιπέδου ισορροπίας της εθνικής οικονομίας και με βασική επιδίωξη την ενδυνάμωση της αξιοπιστίας των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ασφαλιστικών εταιρειών που λειτουργούν στη χώρα¹ με την ενίσχυση της εφαρμοζόμενης εποπτείας, η Ελληνική Πολιτεία προβαίνει σταδιακά στις απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις ώστε να διαφυλάξει το συμφέρον των καταναλωτών αλλιά και να προσελκύσει νέους επενδυτές από άλλες χώρες. Στα πλαίσια των ρυθμίσεων αυτών αλλιά και της εναρμόνισης του νομοθετικού πλαισίου της χώρας με το πλαίσιο που κυρίως θέτει η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/138/EK, προωθούνται συναφείς ρυθμίσεις όπως ο Ν.3867/2010 (ΦΕΚ Α' 128/3-8-2010), η προσεχής ενσωμάτωση στο εσωτερικό δίκαιο των προβλέψεων της OMNIBUS II για την αλλιά του ισχύοντος καθεστώτος της EIOPA , και τελικά η ψήφιση νόμου για την Φερεγγυότητα II μετά από διαβούλευση, όπου θα βαρύνουν θετικά σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, οι από μακρού καιρού τεκμηριωμένες απόψεις και η έγκαιρη προετοιμασία της Ενώσεως Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος τόσο για την ολοκλήρωση του νομοθετικού έργου, όσο και την επιτυχή πρακτική εφαρμογή.

Οι ρυθμίσεις αφορούν τόσο την εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης όσο και την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (όπου αναμένεται η Βασιλεία III) .

Οι αλλιάς που γίνονται στον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης θα επηρεάσουν τη λειτουργία όλων των ασφαλιστικών εταιρειών που λειτουργούν στη χώρα, διαφυλάσσοντας τα συμφέροντα των καταναλωτών και ισχυροποιώντας τη θέση τους έναντι των εταιρειών παροχής ασφαλιστικών συμβάσεων². Ήδη από το 1973, η Ευρωπαϊκή Ένωση μελετούσε τρόπους για την αναβάθμιση των ασφαλιστικών υπηρεσιών και την κεφαλαιακή επάρκεια των επιχειρήσεων. Εκπονήθηκαν πολλές μελέτες με σκοπό την άρτια λειτουργία των ασφαλιστικών εταιρειών μέχρι να φτάσουμε στο οριστικό κείμενο της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/138/EK Solvency II.

Στις 17 Δεκεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το κείμενο της Solvency II (2009/138/EC), σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης, το οποίο είχε προηγουμένως εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης³, στις 25/11/2009. Από τότε ισχύει και επίσημα ως νόμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η χώρα μας ξεκίνησε τη διαδικασία εναρμόνισης με τις απαιτήσεις της Κοινοτικής νομοθεσίας με το Ν.3867/2010 (ΦΕΚ Α' 128/3-8-2010), ο οποίος αναφέρεται στην Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης - με αλλιά του φορέα εποπτείας της Πολιτείας και όπου στο εξής αναλαμβάνει η Τράπεζα της Ελλάδος, τη σύσταση Εγγυητικού Κεφαλαίου

¹ Απολογική έκθεση του σχεδίου νόμου «Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση»

² Χατζηκολλάου - Αγγελίδου Ράνια, Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, Εκδόσεις Σάκουλας, 2012

³ Official journal C 224, 30/8/2008, p. 11

Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής, τη δημιουργία οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών. Η σχεδιαζόμενη σταδιακή νομοθετική προσαρμογή θα λάβει υπόψη της την από 4 Μαΐου 2011 Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας CON/2011/42 – 2011/C/05, ο δε νόμος που αναμένεται μετά από συνεχείς αναβολές να ψηφιστεί μέχρι το τέλος του 2013 ή εντός των πρώτων μηνών του 2014 θα διαφοροποιείται επιπροσθέτως από τη σημερινή ισχύουσα νομική πραγματικότητα κυρίως ως προς τις διατάξεις τις σχετικές με τη διάλυση εταιρειών ιδιωτικής ασφάλισης και ως προς την αποθάρρυνση εξαιρέσεων χώρας ως προς τα απαιτούμενα κεφάλαια φερεγγυότητας.

Ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος

Σύμφωνα με το Ν. 3867/2010, καταργείται η «Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης» (ΕΠ.Ε.Ι.Α.), η οποία είχε συσταθεί με το νόμο 3229/2004 (ΦΕΚ Α' 38) και οι αρμοδιότητές της μεταβιβάζονται στην Τράπεζα της Ελλάδος. Μεταφέρονται επίσης, στην Τράπεζα της Ελλάδος και οι εποπτικές αρμοδιότητες, που έχουν ανατεθεί με διατάξεις νόμων σε άλλα όργανα εποπτείας της ιδιωτικής ασφάλισης, γεγονός που καθιστά την Τράπεζα μοναδική υπεύθυνη για την εποπτεία του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης⁴.

Εφ' εξής, οι αρμοδιότητες εποπτείας της ιδιωτικής ασφάλισης, όπως καθορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, ασκούνται με πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ή εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου της Τράπεζας. Κάθε ειδικό ή τεχνικό θέμα εφαρμογής συγκεκριμένων διατάξεων καθώς και περαιτέρω εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων εποπτείας, ως προς τις λεπτομέρειες εφαρμογής τους, ρυθμίζεται με αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος. Για παραβάσεις των διατάξεων⁵ που είναι σχετικές με τις αρμοδιότητες που της ανατίθενται με το Ν.3867/2010, η Τράπεζα της Ελλάδος επιβάλλει κατά των εποπτευόμενων επιχειρήσεων, των νομίμων εκπροσώπων τους αλλά και των φυσικών προσώπων που ασκούν διοίκηση, είτε πρόστιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, είτε τις διοικητικές ποινές που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν.Δ.400/1970 (ΦΕΚ Α' 10).

Ιδιαίτερα ενεργό ρόλο αποκτά η Τράπεζα της Ελλάδος στην ομαλή μεταβίβαση ή αποζημίωση ασφαλιστικών συμβάσεων ζωής εταιρειών ιδιωτικής ασφάλισης, των οποίων για διάφορους λόγους ανακαλείται η άδεια λειτουργίας. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως μοναδική υπεύθυνη για την εποπτεία των εν λόγω ασφαλιστικών εταιρειών καλείται να προστατέψει τους κατόχους ιδιωτικών ασφαλιστικών συμβάσεων ζωής. Αναλαμβάνει να ορίσει ένα

φυσικό πρόσωπο ως επόπτη των χαρτοφυλακίων ζωής και του αναθέτει την ευθύνη για τη μεταβίβαση του χαρτοφυλακίου ζωής σε ανάδοχο ασφαλιστική εταιρεία ή σε περισσότερες συνεργαζόμενες ή μη ασφαλιστικές εταιρείες, μετά από συμβατική αναμόρφωση των παροχών, κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 5, του άρθρου 2 του Ν.3867/2010.

Σε περίπτωση που δεν ολοκληρωθούν οι διαδικασίες μεταβίβασης τότε αναλαμβάνει και πάλι ενεργό ρόλο η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία αφού λάβει υπόψη συγκεκριμένα στοιχεία της ασφαλιστικής εταιρείας και τις διατάξεις του Ν.Δ.400/1970, όπως ισχύουν, επιβεβαιώνει το άνοιγμα του χαρτοφυλακίου ζωής και στη συνέχεια γνωστοποιεί δημοσίως τα υπάρχοντα στοιχεία, με δύο τουλάχιστον δημοσιεύσεις σε εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και ανάρτηση στην ιστοσελίδα της, και απευθύνει δημόσια πρόσκληση προς κάθε ασφαλιστική επιχείρηση, που μπορεί να ασκεί νόμιμα στην Ελλάδα εργασίες ασφάλισης στον κλάδο ζωής, να δηλώσει ότι μετέχει στη διαδικασία αναδοχής του χαρτοφυλακίου ασφαλίσεων κλάδων ζωής και να καταθέσει εγγράφως την προσφορά της.

Με σχετική απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος εξασφαλίζονται οι πόροι που απαιτούνται για την ορθή και αδιάκοπη επιτέλεση του εποπτικού έργου που ανατίθεται στην Τράπεζα σύμφωνα με το Ν.3867/2010. Η ίδια η τράπεζα καθορίζει την εισφορά των εποπτευόμενων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, σε ποσοστό μέχρι 1,5 τοις χιλίοις επί της ετήσιας συνολικής παραγωγής καθαρών καταχωρημένων ασφαλιστρών. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Με την υιοθέτηση της ευθύνης εποπτείας της ιδιωτικής ασφάλισης, η Τράπεζα της Ελλάδος εκλήθη να τροποποιήσει το καταστατικό της, κατά την προβλεπόμενη διαδικασία, όπου χρειάζεται, ώστε να εναρμονισθεί με τις διατάξεις του νέου νόμου, κάτι πρόβλεψη νόμου που η ΤτΕ υλοποίησε με τον Ν.4021/2011 άρθρο 2 παρ. δ. Τέλος,

⁴ Μη συνεργάσιμο κράτος σύμφωνα με την ΔΟΣ Α 1011408 ΕΕ 2012/20-1-2012 Α.Υ.Ο.

⁵ Νομοθετικό διάταγμα 400 του 1970 (ΦΕΚ Α' 10)

υποχρεούται να συντάσσει και να υποβάλει στη Βουλή των Ελλήνων ετήσια έκθεση με τα πεπραγμένα στο χώρο της ιδιωτικής ασφάλισης.

Σημασία της Κοινοτικής Οδηγίας Solvency II

Η νέα κοινοτική οδηγία Solvency II, μέσω της οποίας ρυθμίζονται οι απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, είναι ένα από τα πιο δύσκολα και φιλόδοξα εγχειρήματα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς το πεδίο εφαρμογής του έργου είναι εξαιρετικά ευρύ, τα εμπλεκόμενα μέρη είναι πολλά και οι απαιτήσεις για τα προσδοκώμενα οφέλη από την εφαρμογή της Οδηγίας πολύ υψηλή⁶.

Η σημασία και η αναγκαιότητα αναθεώρησης του υπάρχοντος, από το 1973, πλαισίου ήταν εμφανής καθώς πολλά ζητήματα που αφορούσαν τη λειτουργία των ασφαλιστικών εταιρειών έπρεπε να ρυθμιστούν. Την απαραίτητη αυτή τροποποίηση του σημερινού συστήματος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων προσδιορίζει η Οδηγία Solvency II. Η ισχύς της οποίας εκτείνεται σε όλα τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. και περιλαμβάνει τεχνικές διαχειρίσις κινδύνων, εταιρικής διακυβέρνησης και διαφάνειας, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την ορθή λειτουργία της αγοράς και την προστασία του καταναλωτή - ασφαλισμένου μέσα στο σύγχρονο, πολύπλοκο και συνεχώς εξελισσόμενο χρηματοοικονομικό σύστημα.

Η αρχική ημερομηνία εφαρμογής της οδηγίας Solvency 2 ήταν η 31 Οκτωβρίου 2012 όμως λόγω της πολυπλοκότητας των αλλαγών που επιφέρει η οδηγία αλλά και του κόστους που θα αντιμετωπίσουν οι ασφαλιστικές εταιρείες ανά την Ευρώπη, έχουν ήδη ανακοινωθεί συνεχείς αλλαγές στην ημερομηνία εφαρμογής της. **Πιθανότερη φαίνεται να είναι** η 1η Ιανουαρίου 2015 η ημερομηνία κατά την οποία ενεργοποιούνται οι απαιτήσεις της Solvency II που αφορούν τις εταιρείες.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση του FSA, στην Ευρώπη υπάρχουν ακόμα ζητήματα υπό εξέταση, μεταξύ των οποίων η μέθοδος προσέγγισης των ομίλων (Conglomerates) και ο τρόπος υποβολής των περιοδικών οικονομικών εκθέσεων.

Άξονες εφαρμογής της Solvency II

Το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και το συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 47 παρ. 2 και το άρθρο 55, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (EE C 224, 30/8/2008) και αφού ζήτησε τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών, αποφάσισε, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης, να γίνουν ορισμένες σημαντικές αλλαγές στην πρώτη οδηγία 73/239/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου

1973, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη δραστηριότητας πρωτασφαλίσεως, εκτός της ασφαλίσεως ζωής, και την άσκηση αυτής, αλλά και σε άλλες Οδηγίες όπως η 78/473/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 1978, την 87/344/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1987, τη δεύτερη Οδηγία 88/357/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1988, αλλά και την Οδηγία 92/49/ΕΟΚ της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ασφάλιση και των οδηγιών 98/78/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 1998, την 2001/17/ΕΚ και την Οδηγία 005/68/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005, σχετικά με τις αντασφαλίσεις.

Σύμφωνα με την Οδηγία Solvency II, τρεις είναι οι βασικοί άξονες που θα διαμορφώσουν την απαιτούμενη φερεγγυότητα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Ο πρώτος αφορά τις ποσοτικές απαιτήσεις φερεγγυότητας (MCR, SCR), ο δεύτερος τις ποιοτικές προδιαγραφές της φερεγγυότητας (εσωτερικός έλεγχος και εταιρική διακυβέρνηση) και ο τρίτος τις απαιτήσεις δημοσίευσης και διαφάνειας οικονομικών και εποπτικών στοιχείων.

Από τη συγκεκριμένη οδηγία εξαιρούνται οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν ακαθάριστα ετήσια έσοδα από ασφάλιστρα, λιγότερα των 5 εκατ. ευρώ, καθώς και όσες διαθέτουν, οι ίδιες ή ο όμιλος που ανήκουν, συνολικές τεχνικές προβλέψεις, συμπεριλαμβανομένων των ανακτήσιμων ποσών από αντασφαλιστικές συμβάσεις και Φορείς Ειδικού Σκοπού, που δεν υπερβαίνουν τα 25 εκατ. ευρώ.

Από τη συγκεκριμένη οδηγία εξαιρούνται οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν ακαθάριστα ετήσια έσοδα από ασφάλιστρα, λιγότερα των 5 εκατ. ευρώ, καθώς και όσες διαθέτουν, οι ίδιες ή ο όμιλος που ανήκουν, συνολικές τεχνικές προβλέψεις, συμπεριλαμβανομένων των ανακτήσιμων ποσών από αντασφαλιστικές συμβάσεις και Φορείς Ειδικού Σκοπού, που δεν υπερβαίνουν τα 25 εκατ. ευρώ.

Μέθοδος διαμόρφωσης της Οδηγίας εντός της Ε.Ε. - Διαδικασία Lamfalussy

Η διαδικασία Lamfalussy περιλαμβάνει τέσσερα επίπεδα⁷ και χρησιμοποιείται για την εφαρμογή οδηγιών, κυρίως σε οικονομικά θέματα, από την Ε.Ε..

Το **1ο επίπεδο** περιλαμβάνει συγκέντρωση υφιστάμενων Οδηγιών και Κανονισμών αλλά και προτάσεις για νέες οδηγίες, οι οποίες κατατίθενται υπό μορφή σχεδίου νόμου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο Υπουρ-

⁶ Marcelo Cruz, The Solvency II Handbook, 2 Nov 2009

⁷ Robert Baldwin, Martin Cave, Martin Lodge, The Oxford handbook of Regulation, Oxford university press 2010

γών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ούτως ώστε να εξασφαλισθεί η σύμφωνη γνώμη της Κομισιόν και να περάσει η διαδικασία στο δεύτερο επίπεδο.

Το **2ο επίπεδο** περιλαμβάνει τη δημιουργία προτάσεων για τα μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας από τους CEIOPS και τη δημοσίευσή τους προς συζήτηση, με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (CEA, Groupe Consultatif κ.λπ.). Στη συνέχεια, τα μέτρα προωθούνται από τους CEIOPS στην Κομισιόν. Η Κομισιόν με την σειρά της ετοιμάζει αναλυτικές τεχνικές προδιαγραφές βασισμένη στις απόψεις των CEIOPS τις οριστικοποιεί και τις υιοθετεί, αφού λάβει εντός τριών μηνών την ψήφο της EIOPC (European Insurance and Occupational Pensions Committee).

Στο **3ο επίπεδο**, ο CEIOPS συνεργάζεται με την Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από ειδικούς της ασφαλιστικής αγοράς και από καταναλωτές, παρέχοντας συνεχή επίβλεψη και αξιολόγηση για τα προς υιοθέτηση νομοθετικά μέτρα που αποφασίστηκαν στο 2ο επίπεδο μέχρι την έκδοση της τελικής Οδηγίας.

Τέλος, στο **4ο επίπεδο** η Κομισιόν προχωρεί στην καθολική εφαρμογή της νέας Ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

*Αυτή τη στιγμή η Οδηγία βρίσκεται ανάμεσα στο 2ο και 3ο επίπεδο.

Από τη Solvency I στη Solvency II

Η οδηγία Solvency II αναμένεται να αλλάξει ριζικά τον τρόπο λειτουργίας των ασφαλιστικών εταιρειών, οι οποίες από την πλευρά τους θα πρέπει να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να εναρμονισθούν με τα νέα δεδομένα. Νέες ποσοτικές και ποιοτικές απαιτήσεις καθώς και ενδυνάμωση της διαφάνειας στις ασφαλιστικές εταιρείες αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες δράσης.

Αρχικά η ασφαλιστική επιχείρηση θα πρέπει να προχωρήσει στην διενέργεια Ανάλυσης Ανοίγματος (Gap Analysis) προκειμένου να αξιολογήσει τις πιθανές αλλαγές στις κεφαλαιακές απαιτήσεις από τη Solvency I στη Solvency II. Σε αυτή την περίπτωση η επιχείρηση θα πρέπει να προχωρήσει σε άμεση σύγκριση των απαιτήσεων Solvency I και Solvency II στην αποτίμηση στοιχείων του παθητικού, στα ίδια κεφάλαια, στον Τομέα της αξιολόγησης Κινδύνων, στην αξιοπιστία των απαραίτητων στατιστικών στοιχείων, στον τομέα του εσωτερικού ελέγχου, στον τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης κ.λπ.. Για την διενέργεια σύγκρισης των απαιτήσεων χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα σε συγκεκριμένα άρθρα της Οδηγίας Solvency II. Μερικά από αυτά είναι:

Ανακείμενο Εργασιών	Σχετικό άρθρο Solvency II
Ποσοτικές απαιτήσεις	
Αποτίμηση στοιχείων παθητικού	75-86
Ίδια κεφάλαια	87-99
Use Test - Δοκιμή Χρήσης	120
Πρότυπα ποιότητας στατιστικών στοιχείων	121
Καταλογισμός κερδών - ζημιών	123
Εξωτερικά υποδείγματα και δεδομένα	126
Κεφαλαιακές απαιτήσεις για εσωτερικά μοντέλα	112 -127
Ποιοτικές απαιτήσεις	
Γενικές απαιτήσεις εταιρικής διακυβέρνησης	41
Απαιτήσεις ήθους για πρόσωπα διοίκησης	42
Διαχείριση Κινδύνων	44
Εκτίμηση ιδίου κινδύνου και φερεγγυότητας	45
Εσωτερικός Έλεγχος	46
Εσωτερικός Λογιστικός έλεγχος	47
Αναλογιστική Λειτουργία	48

Επίσης, είναι σημαντική και απαραίτητη η συμπλήρωση του πιο πρόσφατου Quantitative Impact Study (QIS 4) προκειμένου να προσδιοριστούν και ποσοτικά οι κεφαλαιακές απαιτήσεις που προκύπτουν με το νέο καθεστώς Solvency II.

Πρώτος άξονας – Ποσοτικές απαιτήσεις της Solvency II

Στις ποσοτικές απαιτήσεις της Solvency II περιλαμβάνεται η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, ο

υπολογισμός του Ελάχιστου Κεφαλαίου Φερεγγυότητας και του Κεφαλαίου Φερεγγυότητας (MCR & SCR), η αποτίμηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, τα επιλέξιμα κεφάλαια κ.λπ..

Η Solvency II ουσιαστικά αλλάζει τη λογική και τη μέθοδο υπολογισμού των απαιτούμενων κεφαλαίων της ασφαλιστικής επιχείρησης. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει κάποιες βασικές πληροφορίες για τα στοιχεία του πρώτου άξονα:

⁸ Arne Sandstrom, Solvency: Models, Assessment and Regulation, Chapman & Hall/CRC, 2006

Απαιτήσεις & μη ασφαλιστικές υποχρεώσεις	Σύμφωνα με τα IFRS (Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα)
Ασφαλιστικές υποχρεώσεις	Στην αξία αγοράς – Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις υπολογίζονται βάση της Βέλτιστης Εκτίμησης (Best Estimate) επιπλέον ενός περιθωρίου κινδύνου (Risk Margin) το οποίο είναι non – hedgable
Κεφάλαια	Τα κεφάλαια διαχωρίζονται σε κεφάλαια κατηγορίας 1, 2, 3 (Tier) αναλόγως της ποιότητας
Ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση (MCR)	Προκύπτει από υπολογισμό με βάση κινδύνου, προκειμένου να δώσει στις κεφαλαιακές απαιτήσεις επίπεδο εμπιστοσύνης 85% σε περίοδο 1 έτους
Κεφάλαιο Φερεγγυότητας (SCR)	Προκύπτει από υπολογισμό με βάση κινδύνου, προκειμένου να δώσει στις κεφαλαιακές απαιτήσεις επίπεδο εμπιστοσύνης 99.5% σε περίοδο ενός έτους

Προσθήκη κεφαλαίων:

Παρέχεται πλέον η δυνατότητα στις εποπτικές αρχές να απαιτήσουν την προσθήκη νέων κεφαλαίων, σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι οποίες δεν διατηρούν τα απαραίτητα κεφάλαια. Η προσθήκη κεφαλαίου, μαζί με το ήδη υπολογισμένο SCR της επιχείρησης, θα αποτελούν το νέο SCR για την περίοδο κατά την οποία η ασφαλιστική επιχείρηση βρίσκεται σε εποπτική παρακολούθηση.

Επιπρόσθετα κεφάλαια θα απαιτούνται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν το προφίλ κινδύνου μιας ασφαλιστικής επιχείρησης παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από τις παραδοχές που έλαβαν χώρα για τον υπολογισμό του SCR.
- Όταν υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στο σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης της ασφαλιστικής επιχείρησης.

Πριν να προχωρήσουν στην απαίτηση προσθήκης κεφαλαίων, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τα αποτελέσματα της ORSA (Own Risk & Solvency Assessment) αλλά και τα πλήρη αποτελέσματα της έκθεσης του εποπτικού ελέγχου.

Αποτίμηση Στοιχείων Ενεργητικού – Παθητικού:⁹

Η αποτίμηση των στοιχείων του Ενεργητικού γίνεται στο ποσό στο οποίο μπορούν αυτά να ανταλλαγούν, ενώ τα στοιχεία του παθητικού αποτιμώνται στο ποσό στο οποίο μπορούν να μεταβιβαστούν ή να διακανονιστούν.

Τα στοιχεία του Παθητικού στην Οδηγία χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- Στις τεχνικές προβλέψεις ή άλλως στις ασφαλιστικές υποχρεώσεις (Insurance Liabilities) και
- στις μη ασφαλιστικές υποχρεώσεις (non-insurance liabilities).

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις θα πρέπει να τροποποιήσουν σημαντικά τις μεθόδους με τις οποίες αποτιμούν τα στοιχεία τόσο του Ενεργητικού όσο και του Παθητικού. Όλες οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις θα πρέπει στο εξής να διαχω-

ρίζουν τις τεχνικές προβλέψεις σε βέλτιστη εκτίμηση και περιθωρίου κινδύνου. Ο υπολογισμός του περιθωρίου κινδύνου βασίζεται στο κόστος διατήρησης εποπτικού κεφαλαίου για κινδύνους οι οποίοι θεωρούνται ως μη αντισταθμιζόμενοι (μέθοδος «Κόστους Κεφαλαίου»).

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις Ζημιών θα πρέπει να συμπεριλάβουν στις Τεχνικές Προβλέψεις τους ένα περιθώριο για την χρονική αποτίμηση του χρήματος (time value of money), σε προεξοφλητική βάση (discounted basis) και είναι αναμενόμενο από τα μέχρι τώρα δεδομένα ότι το αποτέλεσμα της «Βέλτιστης Εκτίμησης» θα διαφέρει από αυτό που ήδη χρησιμοποιείται στους τρέχοντες υπολογισμούς τους.

Για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις Ζωής, η μεθοδολογία για την αποτίμηση των προαιρετικών παροχών (discretionary benefits) και των εγγυήσεων αναφέρεται ρητά στην Οδηγία.

Τεχνικές προβλέψεις¹⁰

Σύμφωνα με την οδηγία Solvency II, αλληλάζει ριζικά η μέθοδος υπολογισμού των Τεχνικών Προβλέψεων. Στα άρθρα 76-86 της Οδηγίας αναφέρεται ο τρόπος υπολογισμού των τεχνικών προβλέψεων η αξία των οποίων μεταφράζεται ως ίση με το άθροισμα της βέλτιστης εκτίμησης συν ένα περιθωρίου κινδύνου. Επίσης, κατά τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων, λαμβάνονται υπ' όψιν και κάποια επιπρόσθετα στοιχεία όπως οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την εξυπηρέτηση ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών υποχρεώσεων, ο πληθωρισμός και όλες οι πληρωμές προς αντισυμβαλλομένους και δικαιούχους, τις οποίες αναμένεται να πραγματοποιήσουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Στον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων λαμβάνεται υπ' όψιν και η αξία των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων καθώς και των συμβατικών δικαιωμάτων εκλογής των συμβολαίων και οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές υποχρεώσεις πρέπει να ομαδοποιούνται σε ομογενείς ομάδες κινδύνου και τουλάχιστον κατά κατηγορίες δραστηριοτήτων.

⁹ Οδηγία 2009/138/ΕΚ, Κεφάλαιο IV, άρθρο 75

¹⁰ Οδηγία 2009/138/ΕΚ, άρθρα 76-86

Ίδια Κεφάλαια:

Τα Ίδια Κεφάλαια χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες, σύμφωνα με τη νέα Οδηγία:

- 1) Βασικά ίδια κεφάλαια (θετική διαφορά μεταξύ ενεργητικού - παθητικού και υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης).
- 2) Συμπληρωματικά Ίδια Κεφάλαια (μη καταβληθέν μετοχικό κεφάλαιο, πιστωτικές επιστολές και εγγυήσεις είναι κάποια στοιχεία τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν στην απορρόφηση ζημιών, εκτός των ιδίων κεφαλαίων).

Η Solvency II χωρίζει τα Ίδια Κεφάλαια ανάλογα με τον σκοπό που εξυπηρετούν. Υπάρχουν τα κεφάλαια τα οποία συμβάλλουν στην πλήρη απορρόφηση ζημιών με σκοπό τη συνέχιση των εργασιών της επιχείρησης (full loss absorbency on a going concern basis) και τα κεφάλαια τα οποία προστατεύουν τους δικαιούχους / πιστωτές της επιχείρησης σε περίπτωση αφερεγγυότητας.

Αυτό γίνεται με την **μέθοδο της διαβάθμισης (subordination)**. Σε περίπτωση που η ασφαλιστική επιχείρηση παρουσιάσει αρχικές ζημιές τότε αυτές θα επηρεάσουν τους μετόχους και όχι τους ασφαλισμένους.

Η ταξινόμηση των ιδίων κεφαλαίων επεκτείνεται σε άλλες 3 βασικές κατηγορίες σύμφωνα με την ποιότητα τους. Τα κεφάλαια 1ης κατηγορίας (Tier 1) θα πρέπει να απορροφούν πλήρως πιθανές ζημιές για την συνέχιση των εργασιών της ασφαλιστικής επιχείρησης (ακόμα και στην περίπτωση εκκαθάρισης). Τα κεφάλαια 2ης & 3ης κατηγορίας θα πρέπει να απορροφούν πλήρως τις απαιτήσεις εκκαθάρισης.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι οι Κατηγορίες Κεφαλαίων είναι άμεσα συνδεδεμένες με το MCR και το SCR (Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις και Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Φερεγγυότητας) της ασφαλιστικής επιχείρησης.

Ταξινόμηση Ιδίων Κεφαλαίων

Τα βασικά ίδια κεφάλαια ταξινομούνται ως κεφάλαια πρώτης, δεύτερης και τρίτης κατηγορίας (Tier 1, Tier 2 & Tier 3). Τα βασικότερα χαρακτηριστικά των κατηγοριών είναι τα ακόλουθα:

Πρώτη κατηγορία (Tier 1)

- Μετοχικό κεφάλαιο εξοφλημένο στο άρτιο.
- Άλλα κεφαλαιακά μέσα (συμπεριλαμβανομένων και των preference shares) τα οποία έχουν τη δυνατότητα απορρόφησης των ζημιών για την συνέχιση των δραστηριοτήτων (going concern basis).
- Αποθέματα, κέρδη εις νέον, μερίσματα, πλεονάζοντα κεφάλαια, αποθεματικά αναπροσαρμογών κ.λπ..

- Οι ίδιες μετοχές που διακρατούνται από την εταιρεία αφαιρούνται.
- Εξαιρούνται τα αποθέματα υπό δέσμευση όπως το απόθεμα εξισορρόπησης και συγκεκριμένα άυλα πάγια.

- Εξαιρείται επίσης η διαφορά μεταξύ της αποτίμησης των τεχνικών προβλέψεων και των ποσών που η επιχείρηση θα πρέπει να καταβάλει στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων προκειμένου να τηρήσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις. Η διαφορά αυτή τοποθετείται στην τρίτη κατηγορία κεφαλαίων.

Δεύτερη Κατηγορία (Tier 2)

- Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών (Called up ordinary share capital).
- Άλλα κεφαλαιακά μέσα με την δυνατότητα απορρόφησης ζημιών.
- Άλλα κεφαλαιακά μέσα (συμπεριλαμβανομένων και των preference shares) που δεν διαθέτουν τα χαρακτηριστικά μετατροπής της πρώτης κατηγορίας ιδίων κεφαλαίων.

Τρίτη κατηγορία (Tier 3)

- Τα κεφαλαιακά μέσα τα οποία διαθέτουν κάποια από τα χαρακτηριστικά των μέσων της πρώτης και της δεύτερης κατηγορίας.
- Τα κεφαλαιακά μέσα τα οποία διαθέτουν subordination.
- Τα κεφαλαιακά μέσα ελεύθερα βαρών.
- Τα κεφαλαιακά μέσα τα οποία δεν είναι εξαγοράσιμα ή απαιτούν πληρωμές κουπονιών.
- Τα κεφαλαιακά μέσα με λήξη 3 έτη κατ' ελάχιστον.

Τυποποιημένη μέθοδος για τον υπολογισμό του SCR & MCR

Η Solvency II υιοθετεί μια νέα μέθοδο υπολογισμού των απαιτούμενων κεφαλαίων φερεγγυότητας και εισάγει δύο

¹¹ Οδηγία 2009/138/ΕΚ, Τμήμα 3, άρθρα 87-99

βασικούς όρους:

- Το MCR (Minimum Capital Requirement ή Ελάχιστη Κεφαλαιακή Απαιτήση) και
- το SCR (Solvency Capital Requirement ή Κεφάλαιο Φερεγγυότητας).

Το MCR έχει ως σκοπό την απεικόνιση του ελάχιστου κεφαλαίου φερεγγυότητας της ασφαλιστικής επιχείρησης κάτω του οποίου οι ασφαλισμένοι και όλοι οι δικαιούχοι είναι εκτεθειμένοι σε μη αποδεκτό επίπεδο κινδύνου, εάν η ασφαλιστική επιχείρηση συνεχίσει τις εργασίες της.

Ο υπολογισμός του SCR έχει ως σκοπό την απεικόνιση του απαιτούμενου κεφαλαίου που δίνει την δυνατότητα στην ασφαλιστική επιχείρηση να απορροφά ζημιές σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99,5% σε ορίζοντα ενός έτους.

Το κείμενο της Οδηγίας Solvency II αναφέρει μια συνδυαστική προσέγγιση για τον υπολογισμό του MCR. Η συνδυαστική αυτή προσέγγιση αποτελείται από:

- Μια γραμμική φόρμουλα (linear formula) δηλαδή έναν απλό συνδυασμό παραγόντων των μετρήσεων όγκου (εγγεγραμμένων ασφαλιστών, τεχνικών προβλήσεων, κεφάλαιο κινδύνου, λειτουργικά έξοδα, αναβαλλόμενοι φόροι κ.λπ.) και ένα επιπλέον περιθώριο (cap) 45% με βάση (floor) 25% του SCR (Solvency Capital Requirement) προκειμένου να διασφαλίσει την κλιμάκωση της εποπτικής επέμβασης.
- Την χρήση της ελάχιστης απόλυτης βάσης (absolute floor) η οποία εφαρμόζεται στο αποτέλεσμα του προαναφερόμενου υπολογισμού. Σαν απόλυτη ελάχιστη βάση για οποιαδήποτε ασφαλιστική επιχείρηση Ζωής καθορίζεται το ποσό των 3,2 εκατ. ευρώ.

Η γραμμική φόρμουλα απαρτίζεται από τα ακόλουθα:

- Α. Μη ζωικές εργασίες¹² οι οποίες υπολογίζονται σε μη ζωική τεχνική βάση¹³
- Β. Μη ζωικές εργασίες οι οποίες υπολογίζονται σε ζωική τεχνική βάση
- Γ. Ζωικές εργασίες οι οποίες υπολογίζονται σε μη ζωική τεχνική βάση
- Δ. Ζωικές εργασίες οι οποίες υπολογίζονται σε ζωική τεχνική βάση

Οι μετρήσεις όγκου της γραμμικής φόρμουλας θα πρέπει να σχετίζονται άμεσα με τους παράγοντες Α-Δ που αναφέρονται πιο πάνω με ιδιαίτερη προσοχή για την αποφυγή διπλού υπολογισμού τους.

Η γραμμική φόρμουλα για τους παράγοντες Α-Δ θα πρέπει να ισούται με το ένα ποσοστό των τεχνικών προβλήσεων (το οποίο θα καθοριστεί) αλλά και με ένα ποσοστό των εγγεγραμμένων ασφαλιστών (το οποίο θα καθοριστεί) των τελευταίων 12 μηνών.

Η γραμμική φόρμουλα, όσον αφορά τους παράγοντες Β και Γ έχει τη μορφή του υπάρχοντος υπολογισμού του περιθωρίου φερεγγυότητας και ισούται με ένα ποσοστό

των καθαρών τεχνικών προβλήσεων συν ένα ποσοστό από τα καθαρά κεφάλαια κινδύνου. Το άθροισμα των 4 αυτών παραγόντων δίνει το τελικό MCR.

Το MCR θα πρέπει να υπολογίζεται και να αναφέρεται στην εποπτεία σε τριμηνιαία βάση πράγμα που προϋποθέτει και τον παράλληλο υπολογισμό του SCR.

Αυτό πιθανό να επιφορτίσει τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις με αρκετή επιπλέον δουλειά. Οι επιχειρήσεις οι οποίες θα χρησιμοποιήσουν την τυποποιημένη μέθοδο για τον υπολογισμό του SCR θα μπορούν να κάνουν χρήση κάποιων απλοποιήσεων με τις οποίες θα πρέπει να επαναυπολογίζουν μόνο τους κινδύνους στους οποίους έχει υπάρξει κάποια σημαντική αλλαγή από τον προηγούμενο υπολογισμό.

Οι απλοποιήσεις δεν θα επιτρέπονται στις περιπτώσεις που οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν σημαντικές αλλαγές στο προφίλ κινδύνου τους, όταν έχουν παραβιάσει το MCR ή το SCR, όταν δεν τηρούν τα απαραίτητα κριτήρια επιλεξιμότητας και ταξινόμησης των ιδίων κεφαλαίων ή όταν τα ίδια κεφάλαια τους δεν καλύπτουν το MCR κατά 200%.

Το Συμβουλευτικό Έγγραφο Νο.53 στοχεύει στην παροχή οδηγιών αναφορικά με τον Λειτουργικό Κίνδυνο (operational risk) όπως περιγράφεται στο άρθρο 109 της Οδηγίας.

Ο λειτουργικός κίνδυνος περιγράφεται ως ο κίνδυνος ζημιάς που προκύπτει λόγω ανεπαρκών ή λανθασμένων εσωτερικών διαδικασιών, από λάθος του προσωπικού ή από λάθος στα συστήματα δεδομένων της επιχείρησης ή ακόμα ο κίνδυνος που προκύπτει και από εξωτερικούς παράγοντες και πιθανές νομικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τις εργασίες (και όχι από τις στρατηγικές από αποφάσεις της διοίκησης) της ασφαλιστικής επιχείρησης.

Ο λειτουργικός κίνδυνος αποτελεί ένα από 3 σημαντικότερα στοιχεία που απαρτίζουν το SCR. Η κεφαλαιακή απαίτηση για τον λειτουργικό κίνδυνο θα πρέπει να αντικατοπτρίζει στο έπακρο τους πραγματικούς λειτουργικούς κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν στην πορεία των εργασιών της ασφαλιστικής επιχείρησης σύμφωνα με το άρθρο 104 της Οδηγίας.

Το άρθρο 106 της Οδηγίας αναφέρεται στα μέτρα εφαρμογής που θα θέσουν τις παραμέτρους και τις μεθόδους για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που προκύπτουν λόγω ύπαρξης του λειτουργικού κινδύνου.

“ Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως μοναδική υπεύθυνη για την εποπτεία των εν λόγω ασφαλιστικών εταιρειών καλείται να προστατέψει τους κατόχους ιδιωτικών ασφαλιστικών συμβάσεων ζωής ”

¹² Ζωικές - μη ζωικές εργασίες αναφέρονται αντιστοίχως σε: α) συμβόλαιο Ζωής και β) συμβόλαιο ασφάλισης άλλων κινδύνων.

¹³ Ζωική - μη ζωική τεχνική βάση αναφέρονται αντιστοίχως σε υπολογιστική βάση για: α) συμβόλαιο Ζωής και β) συμβόλαιο ασφάλισης άλλων κινδύνων.

Επενδύσεις - Αρχή του Συνετού Επενδυτή

Η αρχή του **Συνετού Επενδυτή** αναλύεται στη νέα Οδηγία και περιγράφει την λειτουργία των επενδύσεων εντός μιας ασφαλιστικής επιχείρησης. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις επενδύουν μόνο σε στοιχεία και μέσα, οι κίνδυνοι των οποίων μπορούν να είναι μετρήσιμοι, αναγνωρίσιμοι και μπορούν να τύχουν παρακολούθησης, διαχείρισης, ελέγχου και αναφοράς.

Επίσης, οι επενδυτικοί κίνδυνοι πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν στον υπολογισμό των συνολικών αναγκών φερεγγυότητας γι αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις κατηγορίες των επιλέξιμων επενδύσεων, καθώς και στην επιβάρυνση που ενδέχεται να επιφέρουν στα συνολικά κεφάλαια φερεγγυότητας της επιχείρησης.

Ποιότητα Στατιστικών Στοιχείων

Η Οδηγία Solvency II περιλαμβάνει και κανόνες για την εξασφάλιση της ποιότητας, της ακρίβειας, της καταλληλότητας και της πληρότητας των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των απαιτήσεων ενώ ταυτοχρόνως επεξηγεί τις περιπτώσεις στις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν προσεγγίσεις (approximations) και προσαρμογές (adjustments) στους υπολογισμούς αυτούς.

Αναφέρεται επίσης στη χρήση της αρχής της αναλογικότητας (proportionality) από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στη διαχείριση της ποιότητας των δεδομένων, στον τρόπο συλλογής και επεξεργασίας τους και στους ρόλους των εσωτερικών ελεγκτών και των αναλογιστών της επιχείρησης στον τομέα αυτό.

Εσωτερικά Μοντέλα για τον Υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων Φερεγγυότητας

Οι Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις θα έχουν πλέον τη δυνατότητα να υπολογίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις είτε με την χρήση της τυποποιημένης μεθόδου (Standard Formula), είτε εναλλακτικά με την χρήση των Εσωτερικών Μοντέλων (Internal Models), είτε με την χρήση μερικών Εσωτερικών Μοντέλων (Partial Internal Models), τα οποία μπορούν να προσαρμόσουν σύμφωνα με τις κεφαλαιακές ανάγκες των εργασιών τους.

Ορισμός Εσωτερικού Μοντέλου: Εσωτερικό Μοντέλο είναι ένα σύστημα καταγραφής και επιμέτρησης κινδύνου, το οποίο έχει αναπτυχθεί εσωτερικά από την ίδια την ασφαλιστική επιχείρηση προκειμένου να αναλύσει ειδικά για την συγκεκριμένη επιχείρηση την θέση κινδύνου της επιχείρησης, να ποσοτικοποιήσει τους κινδύνους που η επιχείρηση αντιμετωπίζει και να καθορίσει τα αναγκαία κεφάλαια αντιστάθμισης των κινδύνων αυτών. Ακόμα και στην περίπτωση χρήσης ενός Εσωτερικού Μοντέλου (ή μερικών εσωτερικού μοντέλου) η ασφαλιστική επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να ρυθμίσει το Εσωτερικό Μοντέλο σύμφω-

να με τις εποπτικές απαιτήσεις για το SCR, δηλαδή στο επίπεδο εμπιστοσύνης του 99,5% σε περίοδο ενός έτους. Οι απαιτούμενες δοκιμές και τα πρότυπα για την έγκριση Εσωτερικού Μοντέλου υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας είναι τα ακόλουθα:

- Δοκιμή Χρήσεως - Use test
- Διακυβέρνηση Εσωτερικών Μοντέλων (Internal models governance)
- Πρότυπα ποιότητας στατιστικών στοιχείων
- Πρότυπα βαθμονόμησης - Calibration Standards
- Διανομή κερδών και ζημιών (Profit and loss attribution)
- Νομιμοποίηση / επικύρωση (validation)
- Πρότυπα τεκμηρίωσης (documentation standards)

Εξωτερικά Μοντέλα και δεδομένα

Όσα εξωτερικά μοντέλα και δεδομένα επηρεάσουν τη διαμόρφωση του εσωτερικού υποδείγματος κάποιας ασφαλιστικής επιχείρησης θα πρέπει να αναλυθούν και ακόμη να συμπεριληφθούν στη σχετική αξιολόγηση των επιπτώσεων αυτών στο SCR. Θα πρέπει επίσης να έχουν διαμορφώσει (και να αναθεωρούν σε τακτικά χρονικά διαστήματα) τις απαραίτητες στρατηγικές αξιολόγησης και αναθεώρησης του εσωτερικού μοντέλου με βάση τις αρχές της ακεραιότητας και της επάρκειας των δεδομένων που χρησιμοποιούνται από εξωτερικά μοντέλα ή δεδομένα.

Δεύτερος άξονας - Ποιοτικές απαιτήσεις της Solvency II

Η εισαγωγή και ενσωμάτωση ενός συστήματος διαχείρισης κινδύνων (Risk Management) στις ασφαλιστικές εργασίες αποτελεί έναν από τους βασικότερους στόχους της Οδηγίας Solvency II. Εντός της Οδηγίας υπάρχει συγκεκριμένη αναφορά για το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης το οποίο επεκτείνεται και στις απαιτήσεις διαφάνειας και δημοσίευσης από τις εποπτικές αρχές.

Γενικές απαιτήσεις διακυβέρνησης

Πλέον οι ασφαλιστικές εταιρείες θα πρέπει να διαθέτουν

αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης που θα εγγυάται τη σωστή διαχείριση των δραστηριοτήτων τους. Το σύστημα αυτό θα περιλαμβάνει διαφανή οργανωτική δομή και μηχανισμό διασφάλισης της μετάδοσης των πληροφοριών εντός της εταιρείας. Επίσης, αυτό θα υπόκειται σε τακτική εσωτερική εξέταση και θα πρέπει να είναι ανάλογο προς τη φύση, την πολυπλοκότητα και την κλίμακα των εργασιών της επιχείρησης. Είναι υποχρεωτική η γραπτή τήρηση των πολιτικών που θα υιοθετήσει η επιχείρηση σε σχέση με την διαχείριση κινδύνων, τον εσωτερικό έλεγχο αλληλά και τον εσωτερικό λογιστικό έλεγχο καθώς και για τις εξωτερικές αναθέσεις ανά περίπτωση. Οι καταγεγραμμένες πολιτικές θα πρέπει να αναθεωρούνται τουλάχιστον σε ετήσια βάση και θα υπόκεινται στην έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ή του αρμόδιου διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου. Η εποπτική αρχή θα αξιολογεί και θα επαληθεύει το σύστημα διακυβέρνησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ενώ θα είναι σε θέση να ζητήσει βελτιώσεις για την ενδυνάμωση του.

Απαιτήσεις ικανότητας, ήθους και απόδειξη εντιμότητας

Τα πρόσωπα που διοικούν την ασφαλιστική επιχείρηση θα πρέπει να διαθέτουν το απαραίτητο ήθος και την απαιτούμενη ικανότητα, προκειμένου τα επαγγελματικά τους προσόντα, οι γνώσεις και η εμπειρία τους, να είναι κατάλληλα για την ουσιαστική διοίκηση της επιχείρησης. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις κοινοποιούν τα στοιχεία ταυτότητας αλληλά και τις πιθανές αλληλαγές στα στοιχεία αυτά, των προσώπων που ασκούν την διοίκηση της επιχείρησης άμεσα ή έμμεσα. Μάλιστα, το άρθρο 43 περί απόδειξης εντιμότητας, απαιτεί αποδείξεις μη προγενέστερης πτώχευσης αλληλά και την προσκόμιση αποσπάσματος ποινικού μητρώου για τους υπηκόους των άλλων κρατών μελών.

Σύστημα Διακυβέρνησης¹⁴

Τα μέτρα εφαρμογής για το Σύστημα Διακυβέρνησης αναλύονται λεπτομερώς στο Συμβουλευτικό Έγγραφο Νο.33 των CEIOPS. Το συγκεκριμένο έγγραφο αναφέρεται στα ακόλουθα θέματα:

- Σύστημα διαχείρισης Κινδύνων
- Απαιτήσεις καταλληλότητας
- Γενικές απαιτήσεις διακυβέρνησης
- Αναλογιστική λειτουργία
- Εσωτερικά συστήματα ελέγχου
- Εσωτερικός Έλεγχος
- Εξωτερική ανάθεση

Είναι κοινά αποδεκτό το γεγονός πως κάθε αδυναμία των συστημάτων ελέγχου της ασφαλιστικής επιχείρησης την καθιστά ευάλωτη σε γεγονότα, που πιθανώς να έχουν δυσμενείς οικονομικές συνέπειες. Το άρθρο 44 της νέας οδηγίας έρχεται να διασφαλίσει την επάρκεια των ελέγχων αυτών με την θέσπιση ενός εσωτερικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων. Πιο συγκεκριμένα, η Οδηγία απαιτεί από

τις εταιρείες να λαμβάνουν υπό όψιν όλους τους πιθανούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται κατά την διενέργεια των εργασιών τους, σε όλα τα επίπεδα των εργασιών τους και να ενσωματώνουν τους κινδύνους αυτούς σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης κινδύνων που θα δημιουργήσουν.

Εκτίμηση ιδίου Κινδύνου και Φερεγγυότητας (Own Risk and Solvency Assessment)

Η νέα Οδηγία, μέσα στα πλαίσια του συστήματος διαχείρισης κινδύνου, αναφέρει ότι κάθε ασφαλιστική επιχείρηση θα πρέπει να κάνει τη δική της εσωτερική εκτίμηση κινδύνου και φερεγγυότητας. Η εκτίμηση αυτή αντικατοπτρίζει το ιδιαίτερο προφίλ κινδύνου της κάθε ασφαλιστικής επιχείρησης και θα πρέπει να αποτελέσει ένα αναπόσπαστο μέρος των εργασιών της αλληλά και ένα σημαντικό εργαλείο λήψης στρατηγικών αποφάσεων.

Εσωτερικός Έλεγχος και Εσωτερικός Λογιστικός Έλεγχος

Η Οδηγία Solvency II αναφέρεται στην ύπαρξη αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου και εσωτερικού λογιστικού ελέγχου. Το μεν σύστημα ελέγχου περιλαμβάνει την παρακολούθηση τουλάχιστον των λογιστικών και διοικητικών διαδικασιών της επιχείρησης με δυνατότητα παροχής συμβουλών στο αρμόδιο διαχειριστικό ή εποπτικό όργανο για την συμμόρφωση στις εκάστοτε απαιτήσεις ενώ ο δε εσωτερικός λογιστικός έλεγχος περιλαμβάνει την αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των τηρούμενων λογιστικών προτύπων και διαδικασιών της επιχείρησης.

Αναλογιστική Λειτουργία

Κάθε ασφαλιστική επιχείρηση θα πρέπει να διαθέτει αποτελεσματική αναλογιστική λειτουργία. Μεταξύ άλλων, η αναλογιστική λειτουργία συντονίζει τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων, αξιολογεί την επάρκεια και την ποιότητα των στοιχείων που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς των τεχνικών προβλέψεων, εξασφαλίζει την καταλληλότητα των μεθόδων για τον υπολογισμό αυτό, ενώ παράλληλα έχει την δυνατότητα να πληροφορεί το διοικητικό, διαχειριστικό και εποπτικό όργανο σχετικά με την καταλληλότητα και την αξιοπιστία του υπολογισμού των τεχνικών προβλέψεων. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι το αναλογιστικό έργο να εκτελείται από άτομα που απο-

“Είναι υποχρεωτική η γραπτή τήρηση των πολιτικών που θα υιοθετήσει η επιχείρηση σε σχέση με την διαχείριση κινδύνων, τον εσωτερικό έλεγχο αλληλά και τον εσωτερικό λογιστικό έλεγχο καθώς και για τις εξωτερικές αναθέσεις ανά περίπτωση”

¹⁴ CEIOPS :Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων Advice to the European Commission, Consultation paper No 33

δεδειγμένα έχουν εμπειρισταωμένη γνώση αναλογιστικών και οικονομικών μαθηματικών.

Εξωτερική Ανάθεση (Outsourcing)

Με την εξωτερική ανάθεση επιχειρησιακών λειτουργιών ή άλλου είδους ασφαλιστικών δραστηριοτήτων, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να φέρουν την ευθύνη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους σύμφωνα με την Οδηγία Solvency II και οφείλουν να διασφαλίσουν ότι μια ανάθεση δεν μειώνει την ποιότητα του συστήματος διακυβέρνησης, δεν περιορίζει την δυνατότητα της εποπτείας να παρακολουθεί την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ασφαλιστικής επιχείρησης, δεν αυξάνει τον λειτουργικό κίνδυνο και δεν υπονομεύει την ποιότητα των υπηρεσιών. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν έγκαιρα να ενημερώνουν τις εποπτικές αρχές για τις εξωτερικές αναθέσεις κρίσιμων λειτουργιών της επιχείρησης.

Προσθήκη Κεφαλαίων

Σε όσες ασφαλιστικές επιχειρήσεις διαπιστωθεί πως το σύστημα διακυβέρνησης είναι ανεπαρκές, οι εποπτικές αρχές θα έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Τρίτος άξονας – Απαιτήσεις Δημοσιοποιήσεων της Solvency II

Πολύ μεγάλη σημασία δίνεται στην επίτευξη διαφάνειας εντός της ασφαλιστικής αγοράς, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της δημοσιοποίησης των απαραίτητων στοιχείων από τις εποπτικές αρχές.

Έκθεση σχετικά με την Φερεγγυότητα και την Χρηματοοικονομική Κατάσταση

Η Solvency II αναφέρεται στην Έκθεση σχετικά με την Φερεγγυότητα και την Χρηματοοικονομική Κατάσταση που πρέπει να δημοσιοποιούν στην Εποπτική Αρχή και στο ευρύ κοινό οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την δραστηριότητα και τις επιδόσεις της επιχείρησης, την περιγραφή του συστήματος διακυβέρνησης, την περιγραφή ανά κατηγορία των κινδύνων της επιχείρησης (έκθεση, συγκέντρωση, μείωση και ευαισθησία), την περιγραφή των στοιχείων του ενεργητικού και των τεχνικών προβλέψεων, την περιγραφή της διαχείρισης των κεφαλαίων κ.λπ. καθώς και τις αλλαγές από την προηγούμενη περίοδο αναφοράς σε σχέση με την τρέχουσα χρήση. Τέλος, δημοσιεύονται και οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας της ασφαλιστικής επιχείρησης. Σύμφωνα με την Οδηγία, οι εποπτικές αρχές επιτρέπουν στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις να μην δημοσιεύουν πληροφορίες που θα επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης ή που δεσμεύονται από συμβατικές σχέσεις απορρήτου και εμπιστευτικότητας, ενώ σε περίπτωση σοβαρών εξελίξεων που επηρεάζουν σημαντικά τις πληροφορίες της δημοσιευμένης Έκθεσης σχετικά με την Φε-

ρεγγυότητα και την Χρηματοοικονομική Κατάσταση οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες και να προβαίνουν σε αναγκαίες επικαιροποιήσεις.

Πληροφορίες προς την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS)

" Σε όσες ασφαλιστικές επιχειρήσεις διαπιστωθεί πως το σύστημα διακυβέρνησης είναι ανεπαρκές, οι εποπτικές αρχές θα έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις "

Σύμφωνα με τη Οδηγία, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να παρέχουν σε ετήσια βάση, προς την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS), τη μέση πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση ανά επιχείρηση και την κατανομή των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων που επιβλήθηκαν κατά την παρελθούσα χρήση.

Οι CEIOPS θα δημοσιεύουν σε ετήσια βάση, για όλα τα κράτη – μέλη, τη συνολική κατανομή των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων στο σύνολο των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιμέρους για τις εταιρείες ασφάλισης ζωής, ασφάλισης ζημιών, για τις μεικτές εταιρείες και για τις Αντασφαλιστικές εταιρείες. Οι CEIOPS παρέχουν ακόμη τις πληροφορίες αυτές στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αλλά και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Συνοψίζοντας τις ενέργειες μιας ασφαλιστικής επιχείρησης

Κάθε ασφαλιστική επιχείρηση οφείλει να προετοιμασθεί κατάλληλα για τις απαιτούμενες αλλαγές που θα επιφέρει η εφαρμογή της κοινοτικής Οδηγία Solvency II.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης ενημερώνεται αναλυτικά για τις νέες απαιτήσεις.
- Τα ανώτερα στελέχη της επιχείρησης αναλαμβάνουν την διενέργεια Ανάλυσης Ανοίγματος (Gap Analysis).
- Συμπληρώνεται από την επιχείρηση το πιο πρόσφατο Quantitative Impact Study (QIS 4)
- Δημιουργείται από την επιχείρηση Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή της Οδηγίας Solvency II. Το σχέδιο δράσης εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και ορίζεται ένας γενικός υπεύθυνος για την εκτέλεση του σχεδίου δράσης ο οποίος αναθέτει τις ανάλογες δράσεις στους αντίστοιχους υπευθύνους του κάθε εμπλεκόμενου Τμήματος.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Αλεξανδρίδου, Δίκαιο προστασίας του καταναλωτή, ελληνικό και κοινοτικό II, 1996,
- Βιολιάκης Ν. Κ.Γαλιάτσος, Κ.Παπαιωάννου, Π. Σαριδάκη: Βασικές γνώσεις Ιδιωτικής Ασφάλισης ΕΕΤ –ΕΤΙ 2012
- Ζυμπίδης Α, Ποσοτικές Μέθοδοι για τα Συνταξιοδοτικά Ταμεία και την Κοινωνική Ασφάλιση, 2004
- Λεονταρής Μιητιάδης, Ασφαλιστικό Δίκαιο (Εκδοση 11η), Εκδόσεις Πάμισος, 2010
- Παπαρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη Πατρίνα, Ο νέος ασφαλιστικός νόμος, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010
- Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο I, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2000,
- Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο II, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2004,
- Φαρσαρώτας Ιωάννης Δ, Κατανοώντας τη Σύγχρονη Τραπεζική, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2009
- Χαμπάκη Μυρτώ Solvency II Οδηγίες εφαρμογής ΕΑΕΕ 2010
- Χατζηνικολάου - Αγγελίδου Ράνια, Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλας, 2012

Ξένη

- Baldwin Robert, Martin Cave, Martin Lodge, The Oxford handbook of Regulation, Oxford university press, 2010
- Buckham David , Jason Wahl, Stuart Rose, Executive's Guide to Solvency II, John Wiley & Sons, 2 Νοε 2010
- Canabarro Eduardo, Counterparty Credit Risk, 30 Mar 2010
- Cruz Marcello, The Solvency II Handbook, 2 Nov 2009
- Gründl Helmut, Solvency II & Risk management, Gabler, 2005

- Sandstrom Arne, Solvency: Models, Assessment and Regulation, Chapman & Hall/CRC, 2006

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις στο διαδίκτυο - Γενική Ενημέρωση

- www.bankofgreece.gr
- www.bundesbank.de
- www.eaee.gr
- <http://ec.europa.eu>
- www.ecb.int
- www.epistimonikomarketing.gr
- <http://eur-lex.europa.eu>
- www.fsa.gov.uk
- www.insuranceworld.gr
- www.lloyds.com
- www.nextdeal.gr
- www.prooptiki-insurance.gr
- www.solvencyiiandrisk.com
- www.wikipedia.org

Εξειδικευμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις στο διαδίκτυο - SOLVENCY 2

- Solvency II Glossary - Groupe Consultatif Actuariel Européen
www.gcactuaries.org/.../sol2_glossary_fina...
- Solvency II Glossary - Insurance Europe
www.insuranceeurope.eu > Key issues
- Solvency II Understanding the Process - Insurance Europe
www.insuranceeurope.eu/.../Mail%20-%20...
- www.abi.org.uk/solvency_ii/15563.pdf SOLVENCY II - Association of British Insurers
- www.eaee.gr/cms/index.php?option=com_content&view=...
Solvency II - Συνοπτική Παρουσίαση; Solvency II - Συχνές Ερωτήσεις (gr); Solvency II - Frequently Asked Questions (en); Solvency II - Glossary (en); Μικρές και ... CEA Position paper on the Solvency II Framework Directive; Κείμενο οδηγίας ...
- www.sias.org.uk/data/.../at_download
- Solvency II | CERA
www.ceraglobal.org/resources/solvency
- CEA Solvency II glossary of terms Gives the definitions of terms (including risk-related terms) as used in Solvency II.
- Central Bank of Ireland - Solvency II Glossary
www.centralbank.ie > ... > Solvency II Insurance and Solvency II terms and their related meanings.